

Kramerius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Knihovna poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **Svět myslivosti (On-line)**

Vydavatel: **Lesnická práce**

Vydáváno v letech: **2000-, 2021, 06.04.2021**

Číslo ročníků: **22, 4**

Číslo výtisků: **22, 4**

Datum vydání čísla: **06.04.2021**

Identifikátor ISSN: **1212-8422**

Stránky: **16, 17, 18**

Vysoká početnost zvěře a trofeje nemohou být základním měřítkem úspěchů myslivosti bez ohledu na přirozenou úživnost prostředí.
Foto archiv autorů

Jan Duda a Milan Hron

Na úvod je vhodné pooblédnout se do nedávné minulosti a připomenout si názory předsedy Českomoravské myslivecké jednoty Ing. Jiřího Janoty, které vyjádřil ve Světě myslivosti č. 10/2016 ve velké anketě na téma „Početnost spárkaté zvěře včera, dnes a ... zítra?“. Je zajímavé porovnat jeho tehdejší názory s dnešními argumentací. Především však lze řadou jeho vlastních argumentů vysvětlit důvody, postoje i návrhy, které nyní společně a ve vzájemném souladu předkládají čeští vlastníci honebních pozemků, vlastníci nestátních lesů, lesní hospodáři a ochranářské organizace.

Ing. Janota uvádí v souvislosti s tehdejším vývojem početnosti černé zvěře a jí působených škod v anketě z roku 2016 toto:

„... Před lety jsem v jednom příspěvku napsal, že situaci začneme odpovědně řešit

Omyly a manipulace ze strany ČMMJ k novele zákona o myslivosti

teprve tehdy, když prasata rozryjí Václavské náměstí. Obdobná situace je u ostatních druhů spárkaté zvěře s výjimkou srnčí. Nejsme schopni vypořádat se s narůstajícími stavy jelení zvěře, odborníci neustále bijí na poplach kvůli zvětšující se populaci siků a jejich mezidruhovému křížení s jelenem evropským, nenápadně, ale přitom velmi intenzivně nám narůstají stavy daňčí zvěře. ... Ano, musíme si objektivně přiznat, že v dnešní době a za současných podmínek při obhospodařování naší kulturní krajiny a současného mysliveckého hospodaření se zvěří se situace stává skutečně velmi problematickou. Mnohým z nás však dnešní situace vyhovuje. Honitby jsou samozvěřené, lovecká úspěšnost je poměrně vysoká. Ale...

Za posledních 20 let se nám podařilo dokonale zdecimovat věkovou a pohlavní

strukturu většiny druhů spárkaté zvěře... Je to zarážející, ale skutečnost je taková. Jeden se vymlouvá na státní správu, druhý na pronajímatele honiteb, další na hospodaření v sousedních honitbách apod. Vůbec se nedívám některým vlastníkům zemědělských pozemků..., kteří žádají úpravu zákona a snížení minimální výměry honitby, aby mohli situaci na svých pozemcích řešit po svém.

... Za již běžnou bereme situaci při vykazování 'sčítaných' stavů zvěře a ulovků. Na to, že většina vyplněných formulářů jsou jen smyšlená a mnohdy vyhlaná čísla, si většina z nás, včetně úředníků státní správy, zvykla. ... Generace současných myslivců stárnou a my to jen mlčky sledujeme. Situaci se stavy zvěře se pokoušíme řešit povolením některých dříve zakázaných prostředků při lovu, ale na snižování stavu

zvěře se to zatím neprojevovalo a jsem přesvědčen, že ani neprojeví.

Je nutné si přiznat, že není za pět minut dvanáct, ale hodina po dvanácté! Pokud budeme situaci i nadále zlehčovat a její řešení odsouvat, kopeme si vlastní hrob. Situaci totiž jednou bude muset někdo vyřešit, jinak to ani nepůjde. Vystává však otázka, zda to bude možné nám známými způsoby...“

Po přibližně pěti letech není situace zásadně jiná. Tehdejší otevřenost a upřímnost předsedy ČMMJ je potřeba ocenit a navázat na ni.

O MNOŽSTVÍ A DRUZÍCH ZVĚŘE NA SVÝCH POZEMCÍCH VLASTNÍCI POZEMKŮ A MYSLIVCI NEROZHODUJÍ ANI DNES

Pokud jde o množství zvěře, nikdy od roku 1992(!) neměli vlastníci pozemků ani myslivci možnost rozhodovat o něm zcela svévolně. Minimální a maximální početnost zvěře již dlouhodobě stanoví stát prostřednictvím legislativy. Normované stavy (NS) jako nejvyšší přípustná jarní početnost mají zabezpečit nejvyšší takové zatížení prostředí honitby, jehož míra neohrožuje jednotlivé ekosystémy (nezpůsobí jejich výrazné poškození) a současně neohrožuje oprávněné zájmy lesnický a zemědělsky hospodařících subjektů ani ochrany přírody. Přestože jsou pro myslivce NS závazné, nebyly nikdy reálně dodržovány a byly vždy překračovány. Jasný důkaz o tom podává myslivecká statistika za Českou re-

publiku (graf). Připojujeme se k názoru, že to není jen vina myslivců, ale celého systému, který selhal. Je tedy potřeba jej napravit – a tady už vidíme, že zásadní nápravě se současné vedení ČMMJ brání!

Že o chovaných druzích a množství zvěře rozhodují držitelé honiteb, ještě neznamena, že o něm rozhodují vlastníci pozemků. Nemají-li vlastníci pozemků nadpoloviční většinu výměry honitby, své požadavky v honebních společenstvech vůbec uplatnit nemohou.

Myslivci přímo o chovaných druzích zvěře nerozhodovali nikdy – pokud bychom si ovšem nepřiznali, že ve valné většině honiteb mají zjevné či skryté silné postavení i v osobě držitele honitby, tedy honebního společenstva.

Možnost držitelů honiteb svévolně rozhodovat o chovaných druzích zvěře přitom často není v souladu ani se zájmy zvěře jako součásti ekosystému (např. chovy siky v areálu jelena evropského).

VINÍKEM POMALÉ OBNOVY LESŮ NENÍ ZVĚŘ, ALE NEVHODNÉ HOSPODAŘENÍ SE ZVĚŘÍ

Toto tvrzení dokládá i Ing. Janotou zmínovaná „dokonale zdecimovaná věková a pohlavní struktura většiny druhů spárkaté zvěře“, jejímž důsledkem je zvýšený reprodukční potenciál a trvalý nárůst početnosti zvěře. Mnohonásobné překračování normovaných stavů je i hrubým porušováním zákona ze strany uživatelů honiteb. Jde o jev dlouhodobý, normované stavy

nejsou vymáhány a jejich překračování zůstává zpravidla bez postihu. O tom, že žádoucí změny ve struktuře lesů i zemědělské krajiny není možné provést za současných stavů zvěře, není pochyb.

Zvěř není viníkem současného stavu – to je účelová manipulace ČMMJ podsouvaná autorům pozměňovacích návrhů. Spoluviníkem jsou však ti, kteří se nápravě brání.

ZVĚŘ V ČESKU PŘEMNOŽENÁ JE, VÝJIMKY JSOU POUZE LOKÁLNÍ

Popírat přemnožení zvěře odkazem na rigidní výklad tohoto pojmu ve vztahu k biologické kapacitě prostředí významně pokulhává i proto, že ČMMJ při svém tvrzení účelově zamlčuje vagóny krmiva předkládaného zvěři právě proto, aby v době nouze k úhynům nedocházelo. ČMMJ mluví o biologické kapacitě prostředí, přitom musíme řešit především kapacitu ekologickou a hospodářskou (Vodňanský 2008). Zákon nikdy nepředpokládal, že bude naplněna maximální (biologická) kapacita prostředí. Zákonodárce měl vždy na mysli kapacitu hospodářskou (zemědělská a lesní výroba) a ekologickou (zájem ochrany přírody).

Tvrzení ČMMJ o „pouhém místním zvýšení stavů zvěře“ jednoznačně vyvracejí zásadní dokumenty státu (Národní lesnický program II, Národní akční plán adaptace na změnu klimatu, ...), Národní inventarizace lesů, Inventarizace škod zvěří, Zelené zprávy, Zprávy Lesní ochranné služby i dlouhá řada metodických pokynů Ministerstva zemědělství kontinuálně vydávaných v letech 2008–2021.

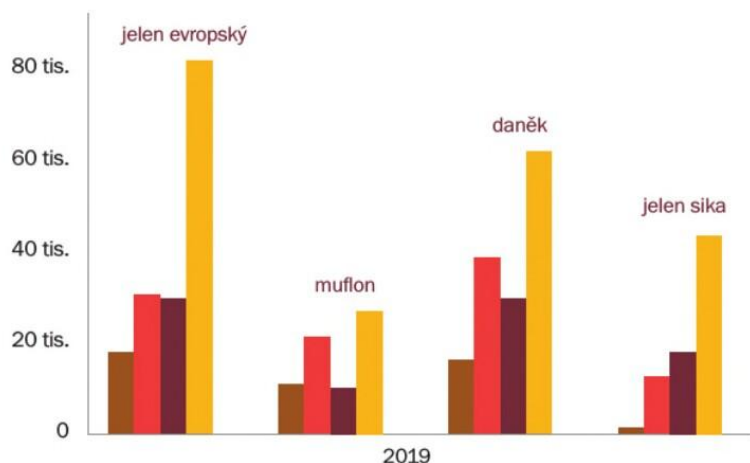
ČMMJ vyzdvihuje srovnání údajů o výši lovu v Německu. Nesprávně (záměrně?) srovnává pouhé počty kusů namísto počtu ekvivalentů jednotek spárkaté zvěře. Údaje je nutné posuzovat i v kontextu charakteru krajiny, její celoroční úživnosti a míry poškození lesů. Nepochybně platí, že pestrá krajina včetně lesů může nekonfliktně uživit i větší množství zvěře.

Stavy zvěře neodpovídají potřebám lesního a zemědělského hospodaření ani ochrany přírody. Normované stavy jsou překračovány několikanásobně, tj. je porušován dodnes účinný zákon.

ZVĚŘ PŮSOBÍ POŠKOZENÍ LESŮ V ŘÁDU MILIARD KORUN ROČNĚ

Především je metodicky zcela nesprávně zpochybňovat poškození lesů odkazem na

Myslivecká statistika versus realita

- normované stavy, tj. legislativně maximální možné
- početní stavy přiznané myslivci
- lov
- minimální reálné stavy zjištěné zpětným propočtem

výši uplatňovaných škod. „Škodní“ vyhláška č. 55/1999 Sb. nepostihuje reálnou výši škod a celou řadu poškození vyčíslit vůbec neumožňuje, např. semenáčky spasené zvěří, u nichž není co hodnotit, pokud zcela a pravidelně mizejí. Způsob vyčíslení vlivu zvěře na les je veřejně publikován (https://prosilvabohemica.cz/wp-content/uploads/2021/01/PRESTAVBA-LESA_web_nahled_s-obalkou.pdf, str. 28–29) a dosud nebyl relevantně, tedy jinak než proklamace-mi ČMMJ, zpochybněn.

Cílem není přesné vyčíslení všech poškození, ale vyjádření závažnosti problému, u něhož je zásadní řešit příčinu, nikoli následky.

ZÁKAZ PRONÁJMU STÁTNÍCH HONITEB DAŇOVÉ POPLATNÍKY NEZATÍŽÍ, A PŘEDEVŠÍM STAV LESŮ SE ZLEPŠÍ

Převedení myslivosti do vlastní režie sice vedlo ve státních lesích v Sasku k tomu, že stouply náklady spojené s myslivostí, ale vše se mnohonásobně vrátilo v podobě ušetřených nákladů na obnovu a ochranu lesa, a především ve výrazném zlepšení stavu lesů. Vždy je levnější a efektivnější řešit příčinu než donekonečna řešit následky. Myslivecké hospodaření v přímé režii subjektu odpovědného za stav lesa je nejlepším řešením principiálně konfliktní situace. Na míru poškození lesů má vedle toho, kolik se loví, vliv také to, kde, kdy a jak se loví.

Obhajování komerčních pronájmů státních honiteb, generujících vysoké nájemné, hájí ČMMJ více podnikatelskou myslivost movitých nájemců než myslivost jako součást venkovského prostoru přístupnou široké vrstvě myslivců. Zamlčuje přitom výhody pro myslivce, které saský model zbaví hrozby uplatňování škod působených zvěří i nákladů na provoz myslivosti.

SNÍŽENÍ MINIMÁLNÍ VÝMĚRY VLASTNÍ HONITBY NA 250 HA POSÍLÍ PRÁVA VLASTNÍKŮ

ČMMJ akcentuje práva vlastníků účelově, jen tehdy, pokud se jí to hodí. Právě přiblížení práva myslivosti vlastníků pozemků principiálně minimalizuje konflikt protichůdných zájmů. Z hlediska potřeb zvěře je zcela nedostatečná i současná minimální výměra 500 ha. Zájmy zvěře mají být řešeny vymezením oblastí chovu na území souvislých komplexů s ohledem na sezónní migraci.

Odkaz na zahraniční zkušenosti, které podle ČMMJ ukazují, že menší honitby ve skutečnosti znamenají vyšší stavy zvěře, nelze posoudit bez kontextu s charakterem tamní krajiny, její pestrostí, celoroční úživností, stavem lesů a rozsahem jejich poškození působeného zvěří. Dokazují však jednoznačně, že menší honitby nejsou příčinou genocidy zvěře, před níž ČMMJ varuje.

VLASTNÍCI POZEMKŮ ŽÁDAJÍ PRÁVO LOVU PROTO, ABY MOHLI ŘEŠIT NEÚNOSNÝ STAV, KTERÝ UŽIVATELÉ HONITEB DLOUHODOBĚ NEŘEŠÍ A ANI ŘEŠIT NECHTĚJÍ

Je neuvěřitelné, že předseda ČMMJ bije na poplach a hrozí „kolapsem zdravé struktury populací zvěře na většině území ČR“. Ten již dávno nastal, předseda zřejmě již zapomněl na „myslivci dokonale zdecimovanou věkovou a pohlavní strukturu většiny druhů spárkaté zvěře“, o níž psal v anketě *Svět myslivosti* č. 10/2016. Za připomenutí stojí rovněž jeho tehdejší vyjádření o smyšlených a mnohdy vylhaných číslech myslivecké statistiky. Stejnými čísly se nyní naopak snaží doložit, že myslivci plnit plány zvládají.

Struktura populací zvěře je v České republice rozvrácená dosavadním mysliveckým hospodařením uživatelů honiteb, v důsledku kultu trofeje a zašetrování samic. Spolu s vylhanými mysliveckými statistickými to dokládá, že uživatelům honiteb (čest výjimkám!) nejde o blaho zvěře a chov na biologických základech, ale jen o její množství.

AKTUALIZACE VÝČTU DRUHŮ ZVĚŘE V ZÁVISLOSTI NA JEJICH ZÁKONNÉ OCHRANĚ BY NEMĚLA NIKOHO PŘEKVAPIT

Tak jako se nikdo nepozastavuje nad tím, že se například dříve běžně lovený tetřev či tetřívka přesunuli z lovených druhů do druhů chráněných, měli bychom akceptovat i přesuny opačné.

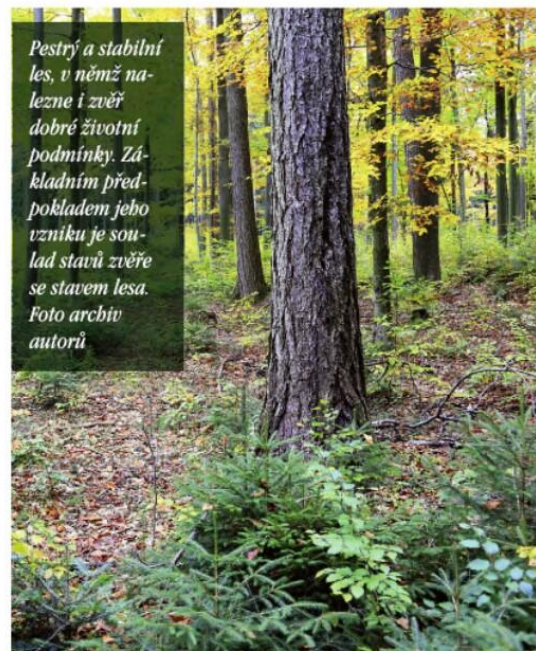
Dovedeme si představit řešit výčet druhů zvěře operativněji – vyhláškou, podobně jako je to u zákona č. 114/1992 Sb.

NEJSME PROTI ZVĚŘI, ANI PROTI MYSLIVCŮM

Společné úsilí vlastníků zemědělských pozemků, vlastníků nestátních lesů, lesních hospodářů a ochranných organizací není

namířeno proti zvěři ani proti myslivcům. Je však nemožné dosáhnout zlepšení rozmanitosti lesů a zemědělské krajiny za současných stavů zvěře.

Uživatelé honiteb měli možnost problému, na nějž se dlouhodobě poukazuje, řešit po celou dobu dosud účinného zákona. Místo toho se vydali cestou popírání přemnožení zvěře a zaměňování příčiny a následků. Myslivecká praxe nemá na dosažení rovnovážných stavů zájem. Sobecky, v rozporu se zájmy vlastníků, ale i zvěře samotné, stále lpí na udržení nynějšího stavu s tajným přáním, aby to takto vydrželo i nadále.

Pestrý a stabilní les, v němž nalezneme i zvěř dobré životní podmínky. Základním předpokladem jeho vzniku je soulad stavů zvěře se stavem lesa. Foto archiv autorů

Je právem každého, včetně předsedy ČMMJ, pod tíhou okolností změnit svůj názor, ale pokud je onou tíhou členství v zaryté konzervativní organizaci, a nikoli změna objektivní situace, jeví se jeho současná argumentace v kontextu úvodu tohoto článku jako nevěrohodná a účelová.

Text je společným konsenzuálním vyjádřením Asociace soukromého zemědělství ČR, České společnosti ornitologické, Českého svazu ochránců přírody, Hnutí DUHA, Pro Silva Bohemica, Sdružení vlastníků honebních pozemků, Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR a Svazu vlastníků půdy.

Autoři:

Ing. Jan Duda

Ing. Milan Hron

Pro Silva Bohemica, pobočný spolek České lesnické společnosti